

Verkennend natuuronderzoek stationsgebied Den Helder

Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor
natuur

Definitief

Zeestad

Grontmij Nederland B.V.
Alkmaar, 8 november 2013

Verantwoording

Titel : Verkennend natuuronderzoek
stationsgebied Den Helder

Subtitel : Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

Projectnummer : 334118

Referentienummer : GM-0116809

Revisie :

Datum : 8 november 2013

Auteur(s) : ing. M. Kolen

E-mail adres : marloes.kolen@grontmij.nl

Gecontroleerd door : ir. M. Mouissie
b/a

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : ir. J. de Pijper

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 850 26 57
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Kader van het onderzoek.....	4
1.2	Ligging plangebied en voorgenomen activiteiten	5
2	Natuurbeschermingswet	8
2.1	Toetsingskader	8
2.2	Inventarisatie.....	8
2.3	Analyse van de mogelijke effecten	9
3	Flora- en faunawet.....	10
3.1	Toetsingskader	10
3.2	Methode	11
3.3	Planten	12
3.4	Vleermuizen	12
3.4.1	Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten	12
3.4.2	Vleermuizenonderzoek werkwijze	12
3.4.3	Vleermuizenonderzoek resultaten	13
3.4.4	Analyse en toetsing van mogelijke effecten.....	15
3.5	Overige zoogdieren.....	15
3.6	Vogels	15
3.7	Amfibieën en Reptielen.....	16
3.8	Vissen	16
3.9	Ongewervelden	16
4	Natuurbeleidskaders	17
4.1	Toetsingskader	17
4.2	Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelgebied	17
5	Conclusies.....	19

Bijlage 1: Rugstreeppad

1 Inleiding

1.1 Kader van het onderzoek

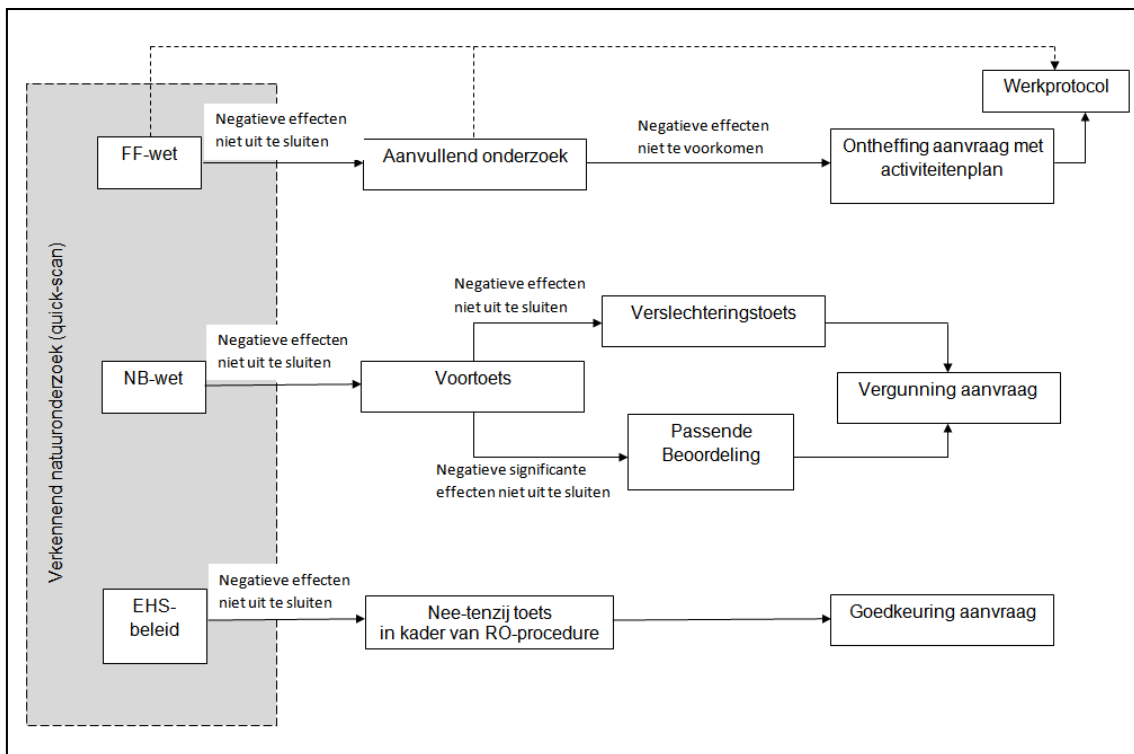
De gemeente Den Helder en Zeestad willen het stationsgebied in Den Helder herontwikkelen. Voor deze herontwikkeling is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk.

Projecten, ruimtelijke plannen en handelingen dienen te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur.

De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende kaders:

- Natuurbeschermingswet 1998: Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten;
- Flora- en Faunawet: individuele soorten;
- Provinciaal beleid: Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelgebieden.

Het verkennend onderzoek is er op gericht om een inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied en de mogelijke vervolgstappen die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. In het voorliggende onderzoek is ook het nader onderzoek dat is uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen opgenomen. In figuur 1.1 is aangegeven welke procedures mogelijk moeten worden doorlopen. Het verkennend onderzoek is de eerste stap in de procedure. Afhankelijk van het resultaat moeten de navolgende stappen al dan niet worden doorlopen.

Figuur 1. Procedureschema wet – en regelgeving natuurbescherming

1.2 Ligging plangebied en voorgenomen activiteiten

In 2008 heeft de gemeenteraad van Den Helder het Uitwerkingsplan (UP) Stadshart vastgesteld. Het Uitwerkingsplan vormt het kader voor de stedelijke vernieuwing van de binnenstad van Den Helder (figuur 1.2). Eén van de doelstellingen uit het Uitwerkingsplan is de herontwikkeling van de stationslocatie. In het UP wordt het volgende toekomstbeeld voor het stationsgebied beschreven: Het stationsgebied is dé entree van de stad. Wie met de trein aankomt in Den Helder wordt aangenaam verrast door de groene uitnodiging die de stad biedt. De reiziger loopt vanuit het station direct het stadspark in, dat zich uitstrekt van station tot aan het Marsdiep. De omgeving van het station toont Den Helder als een moderne stad met een intieme en beschutte openbare ruimte. Door het opschuiven van de rooilijn ten opzichte van het huidige station wordt aangesloten op de Beatrixstraat. Daardoor is er o.a. ruimte voor de bouw van het nieuwe stadhuis.

Figuur 1.2 Locatie van de herontwikkeling van het stationsgebied uit het uitwerkingsplan Stadshart.

De aanpak van de stationslocatie bestaat uit diverse ruimtelijke ingrepen. Het nieuwe stadhuis is één van de meest in het oog springende ingrepen. De andere is het in de nieuwe bebouwing geïntegreerde treinstation met een open perronplein. Dit nieuwe station is een uitbreiding van de opgave uit het UP naar aanleiding van een in datzelfde UP beschreven studieopdracht naar de functionaliteit en inpasbaarheid van het station. Daarnaast wordt er binnen het plangebied aan de oostzijde ruimte geboden voor de realisatie/uitbreiding van de bebouwing langs de Beatrixstraat in de vorm van een hotel (mogelijk een uitbreiding/vervanging van het huidige) of vergelijkbare stedelijke functie, dan wel een andere representatieve functie.

De Boerhaavestraat wordt teruggelegd naar zijn historische positie en daarmee weer rechtstreeks aangesloten op de Vijfsprong. Deze nieuwe aansluiting van de Boerhaavestraat op de Vijfsprong vraagt om een herinrichting en uitbreiding van deze rotonde, waarmee ook het monument. 'Voor hen die vielen' beter tot zijn recht kan komen.

Gekoppeld aan de ontwikkelingen wordt de locatie 'bouwrijp' gemaakt door het verleggen van de onder- en bovengrondse infrastructuur en de sloop van het postkantoor.

In figuur 1.2 is het ontwerp van de stedenbouwkundige ontwikkeling weergegeven en in figuur 1.3 zijn foto's van het plangebied opgenomen.

Figuur 1.2 Stedenbouwkundige planontwikkeling

Voormalig postkantoor en watertoren. Achterzijde postkantoor, met bunker.

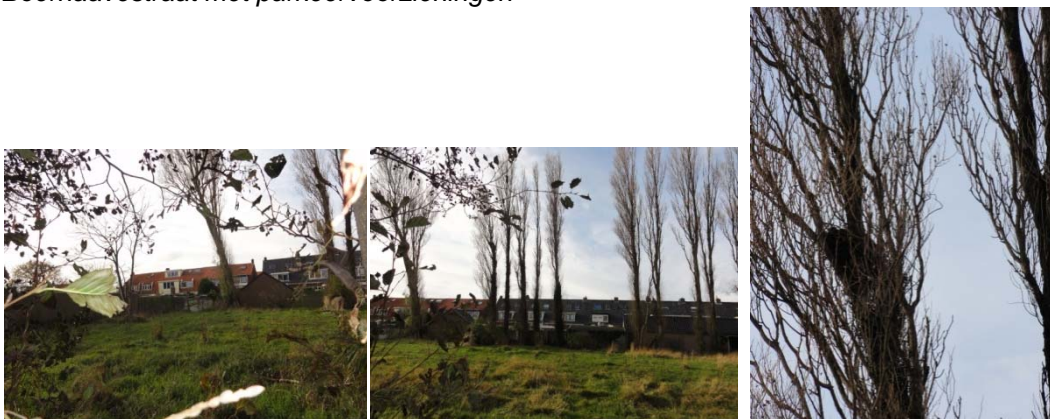
Middenweg

Station Den Helder

Boerhaavestraat met parkeervoorzieningen

Groengebied aan achterzijde postkantoor en Boerhaavestraat

Parallelweg

Het postkantoor staat in de huidige situatie leeg. Aan de achterzijde van het postkantoor staat in de huidige situatie een bunker (deze blijft ook bestaan). In het studiegebied is geen open water aanwezig. Het meeste groen wat aanwezig is, is aangelegd en ingeplant. Aan de achterzijde van het postkantoor en de Boerhaavestraat ligt een groen gebied met gras, hier staan ook enkele bomen.

2 Natuurbeschermingswet

2.1 Toetsingskader

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) en Beschermden Natuurmonumenten in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel niet toegestaan.

Voor Natura 2000-gebieden geldt een toetsing in het kader van artikel 19. In dit kader is ook toetsing nodig van effecten in het kader van de externe werking van toepassing. Bij de toetsing zijn er de volgende procedurevarianten:

- geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig);
- voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten;
- verslecheringstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel;
- passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de voortoets of verslecheringstoets niet worden uitgesloten;
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangevoerd dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten is in ieder geval een vergunning noodzakelijk.

Voor Beschermden Natuurmonumenten geldt een lichtere toetsing conform artikel 16. Voor deze gebieden is het uitvoeren van een Passende beoordeling niet noodzakelijk. Op deze gebieden is conform artikel 65 wel externe werking van toepassing. Het bevoegd gezag bepaalt of een vergunning al dan niet nodig is.

2.2 Inventarisatie

In de omgeving van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden Noordzeekustzone (op 3 km), Duinen Den Helder- Callantssoog (op 2 km) en Waddenzee (op 1 km). In de omgeving van het plangebied liggen geen Beschermden Natuurmonumenten.

Figuur 2.1: Ligging Natura 2000-gebieden (rood) rondom het plangebied.

2.3 Analyse van de mogelijke effecten

De voorgenomen werkzaamheden vinden binnen het centrumgebied van Den Helder plaats en bestaat onder andere uit sloop van postkantoor en kappen van bomen en realisatie van de nieuwbouw van het nieuwe gemeentehuis. Deze werkzaamheden vinden lokaal plaats, buiten de Natura 2000-gebieden.

Effecten die door de werkzaamheden kunnen worden veroorzaakt zijn effecten van externe werking, namelijk geluid en trillingen. Effecten van geluid en trilling reiken tot enkele honderden meters rondom de planlocatie. Dit heeft dan ook geen invloed op de instandhoudingdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden in de omgeving. De voorgenomen werkzaamheden vinden buiten de invloedssfeer van de Natura 2000-gebieden Noordzeekustzone, Duinen Den Helder-Callantsoog en Waddenzee plaats. Er is ook geen ecologische relatie tussen het plangebied en de Natura 2000 gebieden, door het ontbreken van geschikt habitat van de doelsoorten van de Natura 2000-gebieden. Er treden dan ook geen negatieve effecten op en er hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet.

3 Flora- en faunawet

3.1 Toetsingkader

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van soorten planten en dieren in ons land. De beschermde soorten zijn op grond van het Vrijstellingenbesluit onderverdeeld in verschillende beschermingscategorieën, de zogeheten 'tabel 1-soorten', 'tabel 2-soorten' en 'tabel 3-soorten'. Vogels zijn niet in deze categorieën ingedeeld.

De toetsing in het kader van de Flora- en faunawet vindt plaats aan de hand van de volgende in het kader van ruimtelijke ontwikkeling relevante verbodsbepalingen:

- artikel 8: het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen;
- artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten;
- artikel 11: het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De zwaarte van toetsing is afgestemd op de gunstige staat van instandhouding van soorten. Hierbij wordt er onderscheid gemaakt in de volgende groepen met een eigen toetsingsregime:

Algemene soorten (tabel 1-soorten)

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling. Er hoeft in dit kader geen ontheffing aangevraagd te worden;

Overige soorten (tabel 2-soorten)

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, indien wordt gewerkt volgens een door de minister van EZ (voorheen EL&I, LNV) goedgekeurde gedragscode. Indien dit niet het geval is dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de soort);

Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB (tabel 3-soorten)

Voor deze soorten moet wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets, hetgeen inhoudt dat:

- er sprake dient te zijn van een bij de wet genoemd belang;
- er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort(en).

Vogels zijn niet ingedeeld in bovengenoemde categorieën. Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Het is daarom bijvoorbeeld verboden nestelende en/of broedende vogels te verstoren, eieren te rapen of nesten en andere vaste rust- en verblijfplaatsen te vernietigen. Uitgangspunt hierbij is dat nesten van vogels alleen beschermd zijn indien deze in gebruik zijn tijdens het broedseizoen.

Voor een aantal vogelsoorten (genoemd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelsoorten' van het ministerie van EZ) die jaarlijks van het zelfde nest gebruik maken of geen eigen nest kunnen bouwen geldt een uitzondering, nesten van deze soorten worden beschouwd als vaste rust- en verblijfplaats in de zin van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn jaarrond beschermd, mits niet permanent verlaten.

Om te voorkomen dat nestelende en/of broedende vogels verstoord worden, dienen verstorende werkzaamheden altijd zo veel mogelijk buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd en dient gecontroleerd te worden of mogelijk jaarrond beschermde nesten worden aangetast door de werkzaamheden. Het beschermingsregime voor vogels komt overeen met dat van tabel 3-soorten. Ontheffing kan slechts worden verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Daarnaast kan alleen ontheffing worden verkregen indien er sprake is van een in de wet genoemd belang. Dit betreft voor vogels alleen belangen die te maken hebben met openbare veiligheid, luchtvaartveiligheid, onderzoek en volksgezondheid (geen ruimtelijke ontwikkelingen).

3.2 Methode

Bronnenonderzoek

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied. De inventarisatie bestaat uit een bronnenonderzoek, een verkennend veldbezoek en habitatgeschiktheid beoordeling.

Het studie gebied voor het bronnenonderzoek staat weergegeven in figuur 1.1. Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor zijn de volgende bronnen gebruikt:

- Grontmij, 2009. Natuurtoets gebiedsontwikkeling stadshart Den Helder; Toetsing Wet- en Regelgeving van natuur. Auteur S. Roodzand, augustus 2009;
- Grontmij, 2011. Natuurtoets Stationsgebied Den Helder; Toetsing aan de Wet- en Regelgeving van natuur. Auteur S. Roodzand, PN 311217, december 2011;
- HHNK, 2007. Beschermde soorten in het beheergebied van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Soortprotocollen en verspreidingskaarten. T. Damm, D. Hoogeboom en J. van de Sande, Van der Goes en Groot;
- Turbo-NDFF. beschermde soorten uit de NDFF, stand januari 2011;
- RAVON, 2008. Bijzondere vissoorten in Noord-Holland. Auteurs: C.W. Kuijsten, J. Kranenburg & J. Herder. Stichting RAVON Nijmegen;
- SOVON (2002). Atlas van de Nederlandse broedvogels;
- Vlinderstichting; 2006. De Dagvlinders van Nederland; Verspreiding en bescherming. Auteurs; F. Bos, M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff;
- VZZ, 2009. Vleermuizen en planologie; cursusmap, verspreidingskaarten. H. Limpens, J. Regelink en R. Koelman;
- www.noord-holland.nl Kaartviewer Ecologische Hoofdstructuur;
- www.waarneming.nl Locatie: Centrum Den Helder;
- www.rijksoverheid.nl Gebiedendatabase Natuurbeschermingswetgebieden;
- www.ravon.nl;
- www.telmee.nl;
- Website VZZ (www.zoogdiervereniging.nl → www.zoogdieratlas.nl).

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling samen brengt met bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaats gevonden op 7-11-2013 door een ecooloog van Grontmij.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Er is vervolgens gekeken of deze soorten(groepen) beïnvloed kunnen worden door voorgenomen activiteiten. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soorten(groepen) een ontheffing in kader van Flora- en faunawet aangevraagd moet worden en of er een nader onderzoek nodig is.

3.3 Planten

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit verhard oppervlakte van bebouwing en bestrating. Tijdens een eerder uitgevoerd veldbezoek is op het verzoek van Gemeente Den Helder tijdens het veldbezoek (30-09-2011) oriënterend geïnventariseerd op muurvegetatie nabij het spoor. Op het spoor van perron 1 en 2 is redelijk veel (pionier)vegetatie aanwezig. Spoor 3, 4 en 5 was in 2011 recent opgeknapt, hier is tussen het grind/ stenen nauwelijks vegetatie aanwezig. Op de muurtjes van het station en de bebouwing van het voormalige postkantoor zijn in 2011 geen (zwaar) beschermde muurplanten/ varens aangetroffen, hier is in 2013 niet specifiek naar gekeken. Er vinden geen werkzaamheden plaats tussen de rails, hier zijn ook geen beschermde soorten aangetroffen. Er is ook geen leefgebied aangetroffen voor andere beschermde plantensoorten, doordat het studiegebied grotendeels bebouwd en bestraat is.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Aangezien geen waarnemingen bekend zijn van beschermde soorten in het plangebied, treden in dit kader geen negatieve effecten op. Na de werkzaamheden zal de bronbemaling wordt verwijderd en de oude situatie op het spoor, weer wordt hersteld. De pioniersvegetatie tussen de rails is niet grondwaterafhankelijk. De bronbemaling heeft daarom geen negatief effect.

Figuur 3.1: Vegetatie op het spoor tussen perron 1 en 2.

3.4 Vleermuizen

3.4.1 Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Het plangebied bevindt zich in het centrum van Den Helder en bestaat grotendeels uit verhard oppervlakte met bebouwing en infrastructuur. Bij het oriënterende veldbezoek in 2011 is vastgesteld dat het plangebied potenties heeft voor vleermuizen. Alle vleermuizen zijn in Nederland zwaar beschermd onder tabel 3 Flora- en faunawet. Vleermuizen kunnen vliegend en foeragerend gebruik maken van het gebied maar maken mogelijk ook gebruik van de bebouwing als vaste verblijfplaats. Er is daarom een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd.

3.4.2 Vleermuisenonderzoek werkwijze

Het postkantoor wordt gesloopt, deze bebouwing bezit enkele elementen die het gebouw geschikt maken voor verblijfplaats van vleermuizen, zoals luchtroosters. Aangezien op basis hiervan vleermuisverblijf niet kan worden uitgesloten, heeft nader onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen plaatsgevonden.

De inventarisaties naar vleermuizen zijn te verdelen in onderzoek naar zomerverblijven en kraamkolonies, paarverblijven en zwermplaatsen, winterverblijven en vliegroutes en foerageergebieden. De methode en resultaten staan per onderzoeksperiode beschreven. De inventarisaties naar vleermuizen worden met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Er is gewerkt standaard met de Petersson D240X of een vergelijkbare detector, waarmee (vertraagde) opnamen kunnen worden gemaakt ten behoeve van eventuele analyse achteraf. De inventarisaties hebben plaatsgevonden conform het Vleermuisprotocol 2011¹.

Zomer- / kraamverblijven

In de periode van 15 mei – 15 juli 2011 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van zomerverblijven en kraamverblijven van vleermuizen in het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied is driemaal bezocht. Twee van de bezoeken hebben plaatsgevonden in de vroege morgen, van circa drie uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. Eén bezoek heeft plaatsgevonden in de avond van zonsondergang tot circa drie uur na zonsondergang. Een overzicht van deze bezoeken is opgenomen in tabel 3.1

Tabel 3.1: Overzicht inventarisatieronden met weersomstandigheden.

Datum	Tijd	Weersomstandigheden
15-06-2011	22:02-01:02	14°C, windkracht 2, droog, licht bewolkt
30-06-2011	02:23-05:23	14°C, windkracht 2, droog, licht bewolkt
16-07-2011	02:40-05:40	15°C, windkracht 3, droog, bewolkt
02-08-2011	03:03-06:03	15°C, windkracht 2, droog, helder
16-08-2011	21:03-00:03	17°C, windkracht 3, droog, licht bewolkt
08-09-2011	20:12-23:12	15°C, windkracht 3, droog, bewolkt

Paarverblijven en zwermplaatsen

In de periode van 15 juli – 15 september is het onderzoeksgebied driemaal onderzocht. Eén bezoek heeft plaatsgevonden in de vroege morgen en twee bezoeken in de late avond -nacht. Een overzicht van deze bezoeken is opgenomen in tabel 3.1.

Vliegroutes en foerageergebied

Simultaan met het onderzoek naar zomer- en kraamverblijven, paarverblijven en zwermplaatsen is ook onderzoek verricht naar de eventueel in het projectgebied aanwezige vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen in het onderzoeksgebied.

Winterverblijven

Tijdens het onderzoek naar paarverblijven en zwermplaatsen is geïnventariseerd naar zwerrende vleermuizen bij potentiële winterverblijven aanvullend in pandig onderzoek is onnodig gebleken.

3.4.3 *Vleermuizenonderzoek resultaten*

Aangezien de bebouwing in potentie geschikt is voor verblijfplaatsen van vleermuizen, heeft er in 2011 nader onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen plaatsgevonden. In deze paragraaf worden de resultaten van de vleermuizeninventarisatie beschreven.

Zomer- en kraamverblijfplaatsen

Er zijn geen zomer- en/of kraamverblijven aangetroffen in het plangebied. Tijdens de kraamtijd wordt er door één individu van de gewone dwergvleermuis gefoerageerd in en nabij het plangebied (zie figuur 3.2). Dit individu vertoonde geen band met de bebouwing of begroeiing in het plangebied. Er is dan ook geen kraamverblijf aanwezig in het plangebied. De resultaten staan weergegeven op figuur 3.2.

Paarverblijven en zwermplaatsen

Er zijn geen paarverblijven en/of zwermplaatsen aangetroffen in het plangebied. Er zijn in deze periode twee vleermuissoorten waargenomen: de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger.

¹ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2011. Vleermuisprotocol 2011, 30 maart 2011

De gewone dwergvleermuis foerageert in het gebied, de laatvlieger betref slechts één overvliegend individu. Deze individuen vertoonden geen band met de bebouwing of begroeiing in het plangebied. Er zijn geen zwermplaatsen aangetroffen. De resultaten staan weergegeven op figuur 3.2.

Vliegroutes en foerageergebied

Binnen het projectgebied zijn er geen vaste vliegroutes waargenomen. Er zijn binnen het projectgebied waarnemingen gedaan van foeragerende vleermuizen. Dit betref één individu van de gewone dwergvleermuis. Het plangebied bevat echter geen belangrijk foerageergebied voor vleermuizen.

Winterverblijfplaatsen

Het onderzoek naar winterverblijfplaatsen heeft zich toegespitst op de inventarisatie naar zwermplaatsen. Er zijn hierbij geen zwermplaatsen aangetroffen. Door het gehele jaar is bij elke inventarisatie maximaal één individu van de gewone dwergvleermuis (en één overvliegende laatvlieger) waargenomen en zijn er geen verblijfplaatsen aangetroffen. De combinatie van deze gegevens zorgt dat aanvullend onderzoek naar winterverblijven niet nodig is.

- Foeragerende gewone dwergvleermuis
- Overvliegende laatvlieger

Figuur 3.2: Resultaten vleermuizeninventarisatie stationsgebied Den Helder.

3.4.4 *Analyse en toetsing van mogelijke effecten*

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit een netwerk van verschillende verblijfplaatsen, waartussen zij vliegen en foerageren. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen, de soorten verblijven elders in Den Helder. Daarnaast lijken de vleermuizen geen gebruik te maken van de (te kappen) bomen binnen het plangebied.

In het plangebied bevinden zich geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen en geen vaste foerageer- of vliegroutes. Er worden door de voorgenoemde ontwikkeling dan ook geen effecten verwacht op vleermuizen.

3.5 **Overige zoogdieren**

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Het centrum biedt voor algemene kleine zoogdieren zoals egel, mol en huisspitsmuis geschikt leefgebied. Dit zijn alle algemene soorten van tabel 1 Flora- en faunawet. Andere overige zoogdieren worden in het plangebied niet verwacht, door het aanwezige habitat (voornamelijk bebouwing en bestrating).

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Voor algemene soorten Flora- en faunawet geldt een vrijstelling bij Ruimtelijke ontwikkelingen. Nadere toetsing is dan ook niet noodzakelijk.

3.6 **Vogels**

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

In de bomen en bosschages in het openbaar groen kunnen diverse vogels tot broeden komen. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om algemene zangvogels zoals fitis, tjiftjaf, merel, zanglijster, heggemus, koolmees, pimpelmees, vink en roodborst.

Tijdens de inventarisatie rondes in de ochtend ten behoeve van de vleermuizen is ook gelet op het voorkomen van broedvogels in/ rond de bebouwing. Hierbij zijn geen broedvogels met jaar-rond beschermde nesten zoals huismus en/of gierzwaluw aangetroffen. Deze worden hier dan ook niet verwacht. Wel zijn tijdens het onderzoek in 2011 vaste rustplaatsen van stadsduiven op het oude volksuniversiteitsgebouw waargenomen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

In de populieren aan de achterzijde van de Boerhaavestraat is een rest van een nest aanwezig, in 2013. Dit is waarschijnlijk het restant van een eksternest.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Alle vogels genieten bescherming onder Flora- en faunawet. Verstoring van broedende vogels en broedsel is niet toegestaan. Verstoring van broedvogels treedt op wanneer er tijdens de broedperiode (circa 15 maart – 15 juli) werkzaamheden plaatsvinden, waardoor broedgevallen worden verstoord, zoals vergraven van terrein waar grondbroeders nestelen. Het verstoren van broedsel (inclusief broedende vogels, nesten en eieren) is niet toegestaan (Flora- en faunawet).

Door de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen van vogels wordt voorkomen dat broedende vogels verstoord worden. Wanneer er toch werkzaamheden in het broedseizoen gepland zijn dan dient vooraf door een ecooloog gecontroleerd worden of er vogels broeden. Als dit niet het geval is dan kunnen de werkzaamheden gewoon worden uitgevoerd, als er wel vogels broeden dan geeft de ecooloog aan welke werkzaamheden wel en welke werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden.

Het broedseizoen loopt van het bouwen van het nest tot het uitvliegen van de jongen. Deze periode is afhankelijk van de aanwezige soorten. Weidevogels zijn begin juli al uitgebroed, maar sommige vogels kunnen met een tweede of derde broedsel tot in september doorbroeden.

3.7 Amfibieën en Reptielen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Binnen het plangebied en in de directe omgeving hiervan bevinden zich geen waterelementen en biedt dat ook geen optimaal leefgebied voor amfibieën en reptielen. Mogelijk dat plaatselijk een winterverblijf van de gewone pad wordt aangetroffen. Dit is een algemeen soort (tabel 1) waarvoor een algehele vrijstelling geldt.

Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor zwaar beschermde amfibieën en/of reptielen en worden hier dan ook niet verwacht. In dit kader treden geen negatieve effecten op.

Het duingebied van Den Helder vormt het habitat van de rugstreeppad. Leefgebied van deze soort bestaat uit zandige terreinen met pionierbegroeiing en ondiepe waterpartijen voor voortplantingsbiotoop. Het plangebied biedt in de huidige situatie geen geschikt habitat voor de rugstreeppad. Indien het terrein bouwrijp wordt gemaakt, door zand op te brengen kan echter plaatselijk wel geschikt biotoop ontstaan. Met name wanneer zich regenplassen hebben ontwikkeld, biedt dit geschikt voortplantingsbiotoop voor de rugstreeppad. De rugstreeppad is zwaar beschermd onder tabel 3 Flora- en faunawet en wordt in Noord-Holland vrij regelmatig aangetroffen op bouwterrein.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Indien tijdens de bouw het terrein is gekoloniseerd, kan de rugstreeppad tijdens de werkzaamheden worden verstoord, beschadigd en/of gedood. Om kolonisatie tijdens de realisatie te voorkomen kan het terrein worden afgeschermd met zogenaamde paddenschermen, zie bijlage 1. De kans dat er rugstreeppaden op het werk verschijnen kan ook verkleind worden door er voor te zorgen dat er bij graafwerkzaamheden geen ondiepe plassen kunnen ontstaan en door gronddepots af te dekken.

3.8 Vissen

Binnen het plangebied en in de directe omgeving hiervan bevinden zich geen waterelementen en biedt dan ook geen geschikt leefgebied voor vissen. In dit kader treden geen negatieve effecten op en hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet.

3.9 Ongewervelden

Er zijn geen waarnemingen bekend van overige zwaar beschermde diersoorten. Gezien de inrichting van het terrein met de vele verharding en bebouwing worden deze hier ook niet verwacht. In dit kader is geen nader onderzoek noodzakelijk en treden geen negatieve effecten op.

4 Natuurbeleidskaders

4.1 Toetsingskader

Het provinciaal beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd bestaat uit:

- Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- Weidevogelgebieden.

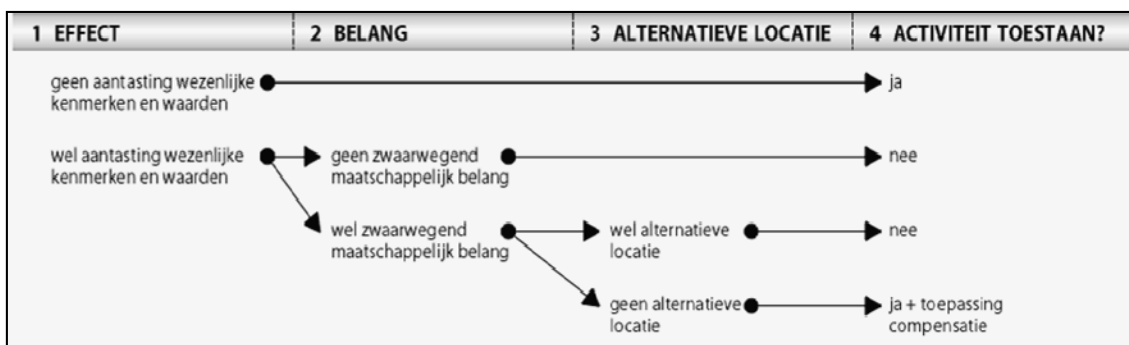
4.2 Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelgebied

Toetsingskader

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is op provinciaal niveau uitgewerkt. De wettelijke bescherming (Wro) van de EHS is geregeld via het bestemmingsplan. De Ecologische Hoofdstructuur voor de provincie Noord-Holland is vastgelegd in de structuurvisie.

De afweging voor ingrepen in de EHS gaat volgens het 'nee, tenzij-principe'. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een EHS-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op de EHS uitkomst bieden om projecten in de EHS te realiseren. Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van EHS gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee, tenzij, procedure'. In de provincie Noord-Holland is de externe werking van de EHS niet van toepassing.

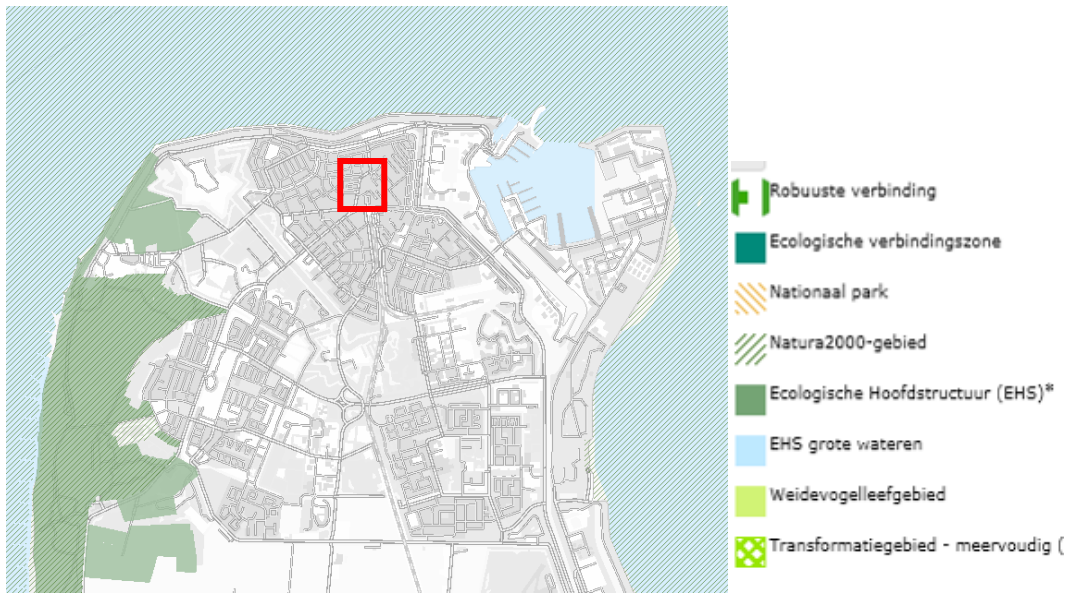
Een 'nee, tenzij-toets' behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

Schema: Het "nee, tenzij"-principe van het compensatiebeginsel.

Inventarisatie

Het plangebied bevindt zich buiten de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Ecologische verbindingzones (EVZ) en weidevogelleefgebied, zie figuur 4.1. De voorgenomen werkzaamheden hebben ook geen externe werking op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS, EVZ en weidevogelgebieden. In dit kader treden geen negatieve effecten op en hoeven geen verdere procedures in gang te worden gezet.

Figuur 1.1: Ligging Ecologische Hoofdstructuur rondom plangebied (rood) (bron: Structuurvisie vastgesteld door PS 21 juni 2010).

5 Conclusies

Natuurbeschermingswet

Er zijn Natura 2000-gebieden aanwezig in of in de nabijheid van het plangebied. Dit betreffen Noordzeekustzone, Duinen Den Helder- Callantsoog en Waddenzee. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op beschermde natuurwaarden in het kader van de Natuurbeschermingswet. Er is geen nader veldonderzoek of effectonderzoek noodzakelijk. Er is geen Natuurbeschermingswetvergunning nodig.

Flora- en faunawet

Er zijn wel beschermde soorten (tabel 2/3) aanwezig in of nabijheid van het plangebied. Dit betreft de gewone dwergvleermuis, broedvogels en rugstreepad. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op beschermde soorten, tenminste als er buiten het broedseizoen gewerkt wordt, en er maatregelen worden genomen om te voorkomen dat de rugstreepad het plangebied koloniseert. Er is geen nader veldonderzoek of effectonderzoek noodzakelijk. Als er wel tijdens het broedseizoen gewerkt zou worden dienen de werkzaamheden door een deskundig ecoloog begeleid te worden en zal een ecologisch werkprotocol opgesteld moeten worden. Er is geen ontheffing nodig.

Natuurbeleidskaders

Ecologische Hoofdstructuur

De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op beschermde gebieden in het kader van de EHS. Er is geen nader veldonderzoek of effectonderzoek noodzakelijk. Er zijn geen maatregelen mogelijk/nodig om effecten te voorkomen. Er is geen nadere procedure noodzakelijk in de vorm van een "nee, tenzij-toets".

Weidevogelgebieden

Er zijn geen weidevogelgebieden gelegen in of nabijheid van het plangebied. Er is geen nader veldonderzoek of effectonderzoek noodzakelijk.

Samenvattende tabel

	Effecten	Nader veld onderzoek	Nader effect onderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Natuurbeschermingswet	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen
Flora & faunawet	<ul style="list-style-type: none">• Verstoring van broedvogels in het broedseizoen• Aantrekkelijk worden van het gebied voor de rugstreepad	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• werkzaamheden uitvoeren buiten broedseizoen• ecologische begeleiding• voorkomen van ondiepe plassen bij graafwerkzaamheden• afdekken gronddepots	<ul style="list-style-type: none">• geen

				<ul style="list-style-type: none">• plaatsen padden-schermen	
Ecologische hoofdstructuur	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen
Weidevogelgebied	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen	<ul style="list-style-type: none">• Geen

* mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen

Bijlage 1
Rugstreeppad

1. Instandhouding

Om de gunstige staat van instandhouding te waarborgen is het van belang dat er na de ingreep voldoende voortplantingsmogelijkheden voor de Rugstreeppad restereren.

Ideaal voortplantingswater voor de rugstreeppad ziet er als volgt uit

- tijdelijke plassen (maximaal 10 promiel zoutgehalte);
- ruim 1 cm diep, zeer vlak profiel;
- weinig of geen vegetatie;
- geheel of grotendeels schaduwvrij, zodat het water gemakkelijk opwarmt door de zon;
- droge, kale grond in de buurt (om zich in te kunnen graven)

De rugstreeppad heeft een sterke voorkeur voor bovenstaand biotoop om zich voort te planten, omdat op die manier predatie van eieren en larven door allerlei waterdieren (met name vissen en roofinsecten) uit de weg wordt gegaan. Nieuw gegraven diepere poelen, plassen en sloten worden soms ook benut, maar deze zijn vaak na één seizoen ongeschikt vanwege de kolonisatie door plant en dier en ze warmen in de zomer vaak onvoldoende op voor een succesvolle (snelle) metamorfose. De opgesomde ideale omstandigheden doen zich voor indien in relatief droge gebieden met weinig vegetatie (voorkeursbiotoop!) een regenrijke periode wordt gevolgd door een periode met redelijk wat zon (echter niet zoveel dat het water direct weer verdamppt). Door allerlei aanpassingen is de rugstreeppad in staat deze omstandigheden langdurig (tot tien jaar!) af te wachten en dan 'toe te slaan' met een enorme reproductie. Deze aanpassingen zijn: een zeer lange potentiële legtijd (voorjaar + zomer), een zeer groot aantal eieren per eierlegend wijfje, een zeer korte metamorfosetijd, en bovenal dat de dieren relatief oud kunnen worden (20 jaar).

Mitigerende maatregelen met betrekking tot de rugstreeppad

- In de periode tussen 15 april en 15 september dienen de werkzaamheden te worden omrasterd met een paddenscherm.
- De 'binnen' de afrastering (op het werk) aanwezige rugstreeppadden dienen te worden weggevangen en uitgezet.
- Zo gauw de werkzaamheden op een bepaald deeltraject zijn afgerond dienen de rasters en de emmers te worden verwijderd.
- Het omrasteren en wegvangen van rugstreeppadden dient op onderstaand beschreven wijze te worden uitgevoerd.

2 Locatie scherm

Rugstreeppadden worden aangetrokken door 'kale rulle grond', om ('s nachts) te foerageren en om zich (overdag) te kunnen ingraven. Om te voorkomen dat padden op de werkterreinen of het eventueel te gebruiken gronddepot afkomen, dient een scherm rondom deze terreinen te worden aangebracht voor de periode dat daar werkzaamheden plaatsvinden. Dit betekent dat het scherm 'mee-verplaatst' wordt wanneer de werkzaamheden zich verplaatsen.

3 Type schermen

Als paddenscherm kan folie (landbouwplastic) worden gebruikt. Folie kan worden benut maar zal wel 'gestut' moeten worden. Folie dient strak gespannen te worden omdat de padden er anders gewoon op klimmen. Daarnaast moet het voldoende sterk te zijn om kans op scheuren te voorkomen. De hoogte van het scherm moet minimaal 40 cm bedragen, waarbij folie ca. 10 cm wordt ingegraven. Dit ingraven kan het meest eenvoudig gebeuren door het vooraf graven van een sleuf. Zoals reeds gemeld kan folie eventueel aan bestaand raster bevestigd worden, voor zover aanwezig. Bij verharde oppervlakken is ingraven onmogelijk. Er moet dan op de één of andere manier gezorgd worden dat het scherm zó aansluit op de verharding, dat de padden niet tussen scherm en bekleding kunnen doorkruipen. Voor een ontwerpschets zie Handreiking maatregelen voor de fauna langs weg en water, RWS-DWW, 1995.

4 Wegvangen rugstreeppadden

Om de reeds op de terreinen aanwezige padden weg te vangen, dienen er om iedere 40 m (of minder) langs het scherm emmers ingegraven te worden. De emmers moeten aan de 'binnen'-zijde langs het scherm worden ingegraven.

De diepte van de emmers is minimaal 40 cm en de bodem van de emmers heeft voldoende gaatjes zodat het regenwater kan weglopen en er geen water in blijft staan. Tussen de rand van de emmer en het gat in de grond mag geen ruimte zijn. In de emmers dient beschutting te worden aangebracht in de vorm van een laagje bladeren en/of potscherven. Beschutting is van belang om predatie door roofdieren te voorkomen alsmede uitdroging door de zon. Tevens moet in iedere emmer een tak of stokje worden gezet, dat van de bodem tot boven de rand komt. Dit is noodzakelijk om muizen, die onverhoopt in de emmer zijn gevallen, de kans te geven uit de emmer te klimmen. Deze dieren overleven een nacht zonder voedsel niet.

5 Uitzetten van gevangen dieren

De padden zijn actief van zonsondergang tot zonsopgang en bij bewolkt weer ook wel overdag. Aangenomen dat de dieren enige tijd in de emmers kunnen overleven, dienen de emmers om de dag en wel 's ochtends bij aanvang van de werkzaamheden te worden gecontroleerd. Volgens dienen aanwezige padden en eventueel andere dieren direct te worden uitgezet. De gevangen dieren dienen buiten het raster te worden uitgezet, op open plekken met voldoende schuilmogelijkheden (lage vegetatie, planken, steenhopen etc.).